

Gemeentelijke aanpak versoepeling Corona-maatregelen in Denemarken

*Een korte notitie door W.J. Licht
in opdracht van de Vereniging van Gemeentesecretarissen*

Vereniging van Gemeentesecretarissen

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag

21 april 2020

Deze notitie is opgesteld aan de hand van praktijkvoorbeelden en protocollen van Deense gemeenten en de Deense Rijksoverheid. Aanleiding is het VGS-lunchuurtje van 17 april, waarin Ib Ostergaard Rasmussen zijn ervaringen met Nederlandse secretarissen deelde. Met deze korte notitie wil de VGS een eerste indruk uit Denemarken snel en toegankelijk voor Nederlandse gemeenten beschikbaar maken.

NB! Deze notitie beoogt geenszins volledig te zijn. In de afgelopen dagen bleken bovendien niet alle Deense bronnen goed online toegankelijk. De VGS is Wim Joost Licht (<http://oostlicht.nl/>), oud gemeentesecretaris, thans zelfstandig adviseur, dankbaar voor zijn snelle inzet om de informatie voor ons te vertalen en samen te vatten.

Het gesprek met Ib Rasmussen is op het besloten gedeelte van de website van de VGS voor leden van de vereniging terug te kijken.

De VGS ondersteunt en stimuleert internationale uitwisseling tussen gemeentesecretarissen en werkt daarom in partnerschap samen met de internationale koepel ICMA (icma.org).

Inhoud

1.	Algemeen	4
1.1.	Situatieschets in Denemarken	4
2.	Heropening.....	5
2.1.	Heropening Onderwijs	5
2.2.	Heropening vrije beroepen	6
2.3.	Heropening van rechtbanken, justitiële inrichtingen, onderzoeksinstituten, media instituten, etc.	7
3.	Heropening van Gemeentelijke dienstverlening	8
3.1.	Buurthuizen en wijkcentra	8
3.2.	Inkoopregels.....	8
3.3.	Gecontroleerde herstart van de samenleving	8
3.4.	Toerisme en recreatie	9
3.5.	Communicatie	9
3.6.	BORGERAPP	9

1. Algemeen

De aanleiding voor deze notitie is een contact met Ib Rasmussen, bestuurder van KL over de situatie in Denemarken. **KL** (afkorting voor Kommunernes Landsforening) is de Deense belangenorganisatie die de belangen behartigt van de 98 Deense gemeenten. De organisatie heeft als doel steeds de gemeenschappelijke belangen van de gemeenten te zoeken en een bijdrage te leveren om de politieke en administratieve vraagstukken van de gemeenten zo goed mogelijk te kunnen oplossen. (De Deense VNG).

1.1. Situatieschets in Denemarken

Hoewel de autonomie van de Deense gemeenten groter is dan in ons land, is de aanpak van de coronacrisis een nationale zaak.

Dagelijks worden er berichten van de verschillende betrokken ministeries verzonden. Opmerkelijk is dat hoewel er steeds een wettelijke basis onder de maatregelen wordt gelegd de overdracht aan de gemeenten (en soms ook de provincies) wordt uitgevoerd met richtlijnen waarbij de operationele uitvoering grotendeels bij de uitvoerenden wordt gelegd.

De handelingssnelheid in Denemarken is relatief groot. Zowel bij het begin en de lockdown als nu bij het losser maken van het regiem gaat het met voortvarendheid.

Daarbij is het belangrijk om vast te stellen dat Denemarken “slechts” 375 sterfgevallen door corona heeft vastgesteld met minder dan 8000 geregistreerde besmettingen op meer dan 100.000 tests. De bevolking meet ongeveer 5.500.000 inwoners waarvan bijna een kwart woont in de stadsregio Kopenhagen. Denemarken is iets groter dan Nederland.

Nu bedrijven weer aan het werk mogen worden de steunpakketten voor bedrijven ook weer afgebouwd. Dat Denemarken een sociaaldemocratie is blijkt bij de overheidssteun waarbij is bepaald dat bedrijven geen steun krijgen als ze de aandeelhouders dividend verschaffen, als ze eigen aandelen terugkopen of als ze zijn geregistreerd in belastingparadijzen (bron Bloomberg)

De verschillende ministeries geven op basis van de COVID-19 wetgeving richtlijnen en handleidingen uit. Daarin wordt veelvuldig gebruik gemaakt van Q&A overzichten voor wat de maatregelen betekenen en hoe die nieuwe situatie kan worden uitgevoerd. Alle informatie wordt centraal gedeeld op www.coronasmittle.dk. Ook op lokale sites wordt vrijwel zonder uitzondering verwezen naar de centrale website, maar worden ook veel praktische vragen voorzien van antwoorden en wordt gebruik gemaakt van alle media inclusief heldere instructievideo's.

2. Heropening

Vanaf 15 april zijn de scholen begonnen weer open te gaan en vanaf 20 april kunnen b.v. kappers en tandartsen weer aan het werk. De voorwaarden voor afstand (2.0 meter) en hygiene (veel handen wassen en consequent aanrakingsoppervlakken reinigen) blijven in stand. De feitelijke invoering berust bij de gemeenten waardoor er verschillen kunnen zijn in de begindatum en in de fasering.

Bij de heropening van de scholen hebben de gemeenten het voortouw. In Denemarken is het basisonderwijs vrijwel volledig gemeentelijk.

2.1. Heropening Onderwijs

Gemeente Roskilde heeft voor ouders voor basisscholen en voor de dagopvang een lijst gemaakt met vragen en antwoorden. Bij sommige van die vragen worden ook filmpjes gebruikt voor de verheldering zoals filmpjes waarin wordt uitgelegd hoe de terugkeer naar school in zijn werk gaat.

- Voor peuterspeelzalen: https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2020/Film_-Corona-nyt---Saadan-gaar-vi-i-boernehave-igen
- Voor basisscholen: https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2020/Film_-Corona-Nyt---Saadan-gaar-vi-i-skole-igen

De onderwerpen van de vragenlijst zijn:

Hoe gaat het wegbrengen en ophalen van leerlingen in z'n werk

- Hoe gaan we om met troosten en knuffelen
- Hoe gaat het met de maaltijden (in DK normaal dat wordt gegeten op school)
- Hoe gaan we om met zonnebrandcrime
- Informeer ons en help ons met plannen
- Kunnen alle kinderen weer naar school en dagopvang?
- Wat moet mijn kind meenemen?
- Kan ik helpen mijn kind voor te bereiden?
- Praat met je kind over kleinere groepen.
- Begint mijn kind meteen met BSO?
- Hoe zit het met de schoonmaak?
- Zijn er genoeg wastafels voor alle kinderen?
- Hoe zit het met de kinderen in de hogere klassen?
- En de schoolbussen?
- Is er nog steeds noodopvang?
- Hoe zit het met de kosten van bv BSO voor ouders?

Bij de beantwoording van die vragen wordt steeds gecommuniceerd met heldere verklarende teksten zoals:

“De gefaseerde en gecontroleerde opening van scholen zal betekenen dat leerlingen niet in een voor hen bekende omgeving en schooldag terugkeren. Ze zullen vaker buiten zijn, in groepjes ingedeeld zijn en een kortere meer flexibele schooldag hebben met andere roosters dan ze gewend

zijn. En sommige vakken zullen meer aandacht krijgen dan andere. Dat betekent waarschijnlijk ook dat de leerlingen de komende tijd niet in alle vakken onderwezen zullen gaan worden”

Of in de kinderopvang en de jongste groepen:

“Kinderen moeten natuurlijk getroost worden als ze verdrietig zijn of als ze problemen ervaren, zodat ze kunnen merken dat we er voor hen zijn. Maar we zullen daarbij minder dan voorheen fysiek contact hebben. We moeten in de praktijk ontdekken hoe we dat gaan doen. Zoeken naar hoe we de kinderen een veilig en prettig gevoel kunnen geven zonder dat we de algemene richtlijnen van de gezondheidsautoriteiten uit het oog verliezen.”

Ook mooi is dat de gemeente Roskilde spreekuren heeft en een “cyberhus” waar kinderen en jongeren met problemen terecht kunnen in een chatomgeving.

2.2. Heropening vrije beroepen

De richtlijn voor heropening van de vrije beroepen is als volgt gecommuniceerd via de centrale landelijke website. Heropening van vrije beroepen waarbij contact met de klanten niet kan worden voorkomen vanaf 20 april. Sinds het begin van de coronacrisis gold er een verbod voor een aantal bedrijfssectoren waarin het fysieke of nabije contact met de klanten onvermijdbaar is zoals kappers en rijsscholen

Vanaf 20 april is dat verbod opgeheven, waardoor al die bedrijven hun werk weer kunnen hervatten. Er wordt een samenwerking opgericht waarin de relevante verantwoordelijke instanties samen met de branche en of vakverenigingen en de bedrijven nadere richtlijnen afspreken voor een verantwoorde heropening. Werkzaamheden waarbij het bedrijf heeft moeten sluiten als gevolg van Covid-19 en waarbij het nu ook nog niet mogelijk wordt geacht die weer te heropenen binnen de richtlijnen en voorschriften zoals die nu gelden, houden recht op hun 80% bijdrage in de vaste kosten

De vrije beroepen die vanaf 20 april weer open kunnen zijn:

- Kappers
- Schoonheid en massageklinieken
- Klinieken voor lichaamsverzorging
- Wellnesscentra
- Tattoo-shops
- Fysiotherapeuten, hiropraktoren, ergotherapeuten
- Osteopaten
- Klinische dietisten
- Voettherapeuten
- Opticiens
- Psychologen
- Tandverzorging (tandarts, tandverzorging, randtechniek)
- Gehoorverzorging
- Private hospitalen en klinieken
- rijsscholen
- Overige dienstverleners waarbij fysiek contact onvermijdelijk is
- Solaria

2.3. Heropening van rechtbanken, justitiële inrichtingen, onderzoeksinstituten, media instituten, etc.

Voor Nederlandse gemeenten is dit terrein minder direct relevant. Wel valt op dat ook hier steeds wordt aangegeven dat voor de feitelijke operationalisering van de richtlijnen er steeds een verband wordt opgericht tussen direct verantwoordelijken, het bevoegd gezag en de vakvereniging of koepelorganisatie om tot een verantwoorde operationalisering te komen.

3. Heropening van Gemeentelijke dienstverlening

In het algemeen wijken de oplossingen voor de gemeentelijke dienstverlening niet veel af van de situatie in Nederland. Vrije toegang naar balies zie (bijna) niet. Op afspraak kan in veel gemeenten ook fysiek afgesproken worden met afstand en/of beschermingsmiddelen. Geadviseerd wordt om zoveel mogelijk diensten via webservice of telefonisch aan te vragen en af te handelen. Vrijwel alle dienstverleningen lopen ook daar door. Ook thuiswerken wordt in veel gemeenten vergaand doorgevoerd. Wel wordt vaak gewaarschuwd dat de doorlooptijd wat langer is dan normaal.

3.1. Buurthuizen en wijkcentra

Voor zover valt na te gaan zijn de kulturhuse en medborgerhuse en kvartercentrums nog gesloten tot tenminste medio mei.

3.2. Inkoopregels

Op verzoek van KL heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken gereageerd met een brief van 16 april op een verzoek tot versoepeling van de inkoop- en aanbestedingsregels in verband met Covid-19 voor gemeenten.

Het Rijk adviseert de lijn van de rijksoverheid te volgen. In alle gevallen gelden eisen van redelijkheid en economisch verantwoord handelen. Voorbeeld is dat als diensten of leveranties niet (kunnen) worden afgenomen door de situatie, maar de leverancier dat wel zou kunnen, de transactie gewoon in stand blijft. (b.v. bij schoonmaak).

Als bedrijven afscheid nemen van mensen die van vitaal belang zijn voor de uitvoering van taken bij gemeenten zou het mogelijk moeten zijn het contract te beëindigen. Het ministerie kan zich ook voorstellen dat er situaties zijn waarbij contracten worden opgeschort of opgezegd (wanneer een later moment zinloos is b.v.) of dat niet-afgenomen diensten niet worden betaald.

3.3. Gecontroleerde herstart van de samenleving

Voor veel aspecten wordt in Denemarken pas op 10 mei bepaald of er verdere opheffing van beperking mogelijk is. Ook denkbaar is dat reeds ingevoerde versoepeling weer wordt teruggedraaid als daar aanleiding toe is.

Voorlopig blijven dus verboden of gesloten tot 10 mei a.s.:

- Evenementen en samenkomsten met meer dan 10 personen
- Grote winkelcentra
- Nachtclubs
- Horecagelegenheden
- Sportwedstrijden en sportfaciliteiten

3.4. Toerisme en recreatie

Denemarken houdt de grenzen voor toeristen nog dicht. De Denen zelf zijn vrij om gebruik te maken van hun (talloze) zomerhuizen. Ook recreatie in de eigen omgeving is niet beperkt anders dan met de algemene Covid-omgangsregels

3.5. Communicatie

Er wordt in Denemarken veelvuldig gebruik gemaakt van printklare tekstposters op A4 of A3 formaat die door alle gemeenten en instellingen kunnen worden gebruikt om aandacht te vragen voor de regels of de actualiteit. Zoals onderstaande:

[corona | covid-19]

Forebyg smitte i hverdagen

Kilde: Sundhedsstyrelsen

 <p>Vask hænder Hyppig og grundig håndvask og evt. hånddesinfektion, hvis hænderne er rene og tørre.</p>	 <p>Begræns fysisk kontakt Undgå håndtryk, kindkys og kram. Undgå især kontakt med personer, der har symptomer på forkølelse og/eller luftvejsinfektion.</p>	 <p>Udvis god hostetikette Host eller nys i engangsløstørklæde, alternativt i albuebøjningen.</p>	 <p>Bliv hjemme ved sygdom Oplever du sygdomssymptomer, bør du blive hjemme, så du ikke udsætter andre for smittefare.</p>	 <p>Vær opmærksom Særligt på steder, hvor der færdes mange mennesker, eksempelvis offentlige transportmidler.</p>
---	---	--	--	---

Voorkom besmetting in de praktijk van alledag:

Was je handen, Beperk fysiek contact, hou je aan de regels als je moet hoesten, blijf thuis als je ziek bent en wees opmerkzaam.

3.6. BORGERAPP

Download de BorgerApp'op je smartphone of tablet en je hebt o.a. makkelijk toegang tot alle handleidingen en wegwijzers rond Covid-19 in Denemarken, die ook vaak vertaald zijn in meerdere talen. Verder is in de Borgerapp extra informatie van de gemeenten en van vele vrijwillige instellingen voor burgers en kwetsbare groepen te vinden. Veel gemeenten zijn hierop aangesloten.